



intézeteken beiratkozunk arra az egy évre, amelynek folyamán önkéntesi katonai szolgálatunknak eleget teszünk. Egy évvel később lesz ezental a hadköteles magyar ifjú ügyvédé, orvosá, mérnöké, tanárá stb. Egy évvel tovább tart amugy is végevárhatlan iskolázatása, egy évvel később lesz önállóvá.

A javaslat egy évet szakít ki pályafutásunkból, életünkben.

Pedig már az is, hogy az új véderő-törvényjavaslat a hadköteles kort egy évvel későbbre teszi, hátraveti a kenyérszertő önállóság, a családalapítás lehetőségét és ezzel együtt az összes erkölcsi s gazdasági érdekeket.

S a törvényjavaslat azzal a tilalommal a tanulmányoknak szentelt évekből is elragad még egyet a magyar ifjútól.

Kiveri béke idején is egy évre kezébe a könyvet, súlyosabbá téve a fegyvert, mit egy évre kezébe ad.

Egy évre testvértársunk, magyar ifjú... egy évre — de csak úgy, ha egy év végén leteszed a tiszt vizsgát; de ha nem teszed, k e t t ő r e, mert ezental a ki a tiszt vizsgán meg nem felel, részolgal még egy esztendő. Keserves osztályrés! Mert hiszen hányan vannak, s hányan lesznek olyanok közöttünk, a kik nem azért nem válnak tisztékké, mert honukat nem lángolóan szeretik, vagy hogy tisztékké lenni nincsen képességük, vagy akaratuk, de mert a véletlen gonosz esélyei — és sok egyéb is — úgy intézik.

Az új védtörvényjavaslat az intézkedései ellen a budapesti egyetemi polgárság a honfium kötelességtudásának nem csökkent érzetével, de szellemi jobbvoltának szent jogával védekezik.

Ünnepies közlésben kimondta, hogy meg akarja tartani az eddigi állapotot.

Status quo ante.

Kimondta, hogy petíciót intéz a hon választottjaihoz: a képviselőházhoz Jogainknak épségben hagyatását, az új intézkedések elmaradását kéri.

A közgyűlés minket bizott meg azzal, hogy e petíciót bemutathassuk. Megbizatásunk van arra is, hogy benneteket polgártársaink, a tetteire hívó zászló alá sorakozás, szó litsunk.

Mint egy érzelem, mint egy akarat nyilván végig ezrek kebelében a kiáltó szó, melyet budapesti egyetemünk polgársága az ország törvényhozói előtt ki fog mondani.

Csatlakoztatok hozzánk, hazánk művelt ifjai, álljotok mindannyitok neve a kérelmező iráson, hogy reá mutatva, elmondhassuk az ország eleinek: ime egy nemzet ifjúsága ajakán kéri szóval hozzátok fordul szent jogainak védelméért.

Gyűjtsetek névalírást, tíz, száz, ezer száma, hogy az egész magyar haza ifjúsága nyilatkozzék mi velünk!

Küldjétek be hozzánk ez aláírásokat, mi csatoljuk a többihez.

Leleküldjétek társaitokat! Egyetértés, együttérzés legyen jelszavatok!

Létünk kérdései forognak szóban, szótlanok maradjunk-e?

Minden aláírás megannyi kiáltó szó!

Életpályánk, tanulmányaink, jogaink szent védelme néz reátok.

Hazaifas üdvölettel: a megválasztott tízes bizottság: Eötvös Bálint, Gondá Dersző, Goro-

ve László, Hodászy Antal, Jászy Viktor, Lers Vilmos, Porteleky László, Varga József, Vámosy Zoltán, Zakariás János.

E felhívás kapcsán a bizottság arra kéri az ifjúságot, bocsásson ki aláírási íveket a következő felirattal: „Mi a budapesti egyetemi ifjúság által az új véderő törvényjavaslat megváltoztatását kéri petícióhoz hozzájárulunk s azt helyesljük.” Ez ívek Budapest VIII. Bodzafa utca 10. sz. (Egyetemi Lapok címére) küldendők be.

**A kolozsvári egyetemi ifjúság** pénteken tartotta meg a véderő javaslat ügyében multkorra hirdett közgyűlést, melyet akkori formájában a rektor betöltött. A gyűlés delután két órákor kezdődött. Zajos vita után az ifjúság a következő határozatokat hozta: A budapesti egyetemi ifjúság petíciójához nem csatlakoznak, hanem ö k i s k ü l ö n i t é z n e k k é r v é n y t a k é p v i s e l ő h á z h o z. A kérvény szövegének megszerkesztésére egy 12 tagú bizottságot választottak s meg fogják kérni az egyetemi tanácsot, hogy az terjesztsze a petíciót pártolólág a házhoz. A gyűlés a honvédelmi mi nisztert abcugolva oszlott szét.

**A nő-emancipáció kérdése.**  
— Irta s felolvasta Csiky Lajos, akadémiai tanár. — (Folytatás.)

Ettől kezdve más országokban is terjedni kezdett az eszme s Európában Anglia, Amerikában az egyesült államok az a tér, hol a nők legtöbb jogot tudtak magoknak kivívni.

Ez természetesen csak egy történetelt meg, hogy nem hiányoztak hatalmas szavú férfiak, kik ügyök szövívőivé szegődtek. Angolországban főként Stuart János Mill, 1873-ban meghalt fényes nevű bölcsész és nemzetgazdász védte ügyüket, egy irodalmi műveiben, (a képviselői kormányzás. A nők elnyomottsága: mint az angol parlamentben is; Franciaországban pedig L a b o u l a y e Eduárd, kiváló jogtudós, történész és publicista volt a nő emancipációnak egyik leglelkesebb védelmezője.

Előadjuk tanait, melyekben ök közvetlen jogokat követelnek a nőknek az államügyek vezetésében is, de mindenesetre kisérni fogjuk ezeket olyan megjegyzésekkel, a melyeket például Bluntschli János Gáspár német jogtudós „Allgemeine Statslehre” és Martensen dán püspök, nagynevű író erkölcsstani műveiben találunk.

Stuart Mill a következő érveket hozza föl a nők politikai emancipálása érdekében:

1. A nőknek ugyanazon jog van a mi a férfiaknak ahhoz, hogy jól kormányoztassanak, és ezért erre tekintettel kell berendezni a népképviselőket. De hát, erre megjegyezhetjük azt, hogy a gyermekeknek is természetesen joguk van ahhoz, hogy védelmezze őket az állam, hogy gondozza közös érdekeiket, vagyis, hogy jól kormányoztassanak, — és mégis ebből senki sem következett a gyermekeknek az államban való szavazati jogára. Azon jogból, hogy valaki jól kormányoztassék, semmiképen sem következik azon jog, hogy ő a kormányzásban is részt vegyen.

Ez utóbbiak teljesítéséhez oly személyes képesség szükséges, mely mint látni fog-

juk, a nőnél, épenazért mert nő, csaknem teljesen hiányzik.

2. Nyilvános ellenmondás van a magánjogok és a politikai jogok a nőkre vonatkozó fejlődésében, a mely ellenmondást, — hirdetik a nő-emancipáció barátai, — okvetlenül meg kell szüntetni. A magánjogok gyakorlásában is korlátozva voltak először a nők, a férfiak gyámsága alá voltak helyezve. De e gyámkodás ma már megszűnt a magánjogterén, miért nem szűnik meg a politikai jogok területén is?

Ezen évrre megjegyezhetjük, hogy óriási nagy különbség van a magán — és a politikai jogok között. Amaz, peidául a keresetjog, a vagyonjog föltétlenül hozzá tartozik az ember lényegéhez, a nélkül az ember nem volna ember, míg a politikai jog csak azoknak lehet tulajdona, kik arra hivatottságuknál fogva politikai kötelességeket is teljesítenek. Ezt az államok csak a férfiakra szokták felróvni.

3. Botránys következetlenség az eddigi jogfejlődésben, hogy több nemzet, mely a nőktől minden politikai jogot megtagad, kivételesen átengedi a legmagasabb politikai, az államkormányzási jogot egy nőnek, uralkodónő-jének és így az állampolgárok egy nőnek lesznek alattvalóivá.

Ez mindenesetre erős érv volna előttünk, ha nem tudnók, hogy a legtöbb államban az uralkodói méltóság és hatalom politikailag, mint egy családi vagyon tekintetik és a női örökösnek esetleg ugyanazon jogai vannak a trónhoz, mint akár a családi fekvőségekhez. De meg arról se feledkezzenek meg a nő-emancipáció bajnokai, hogy azok a nagy császárnők és királynők, kiket a történelem ismer és becsül, mindannyian nagy államférfiak támogatása mellett tartották kezökben az állam hajójának kormányát.

4. Mivel a legtöbb nő a családban él, hangzik a negyedik érv, — ök rendszeren a családfő támogatására állanak, vagyis a feleség a férjhez, a leányok az atyával szavaznak. Ezáltal jelentékenyen emelkednek a családtagyainak, a nemzetben a legszolidabb alkotó elemnek politikai sulya, szemben a családot nem alkotó, a családon kívül élő elemekkel.

Talán ez a legfontosabb érv, melyet a nők politikai emancipációja érdekében föl lehet hozni, de ennek is ellene mond valamennyi kultúrnépek egybehangzó szokása, a mely ugyan nem abszolút értekt bizonyíték, de mégis óva int minden olyan változtatástól, mely az emberiség megévi állapotának és érzelmeinek ellenmond. Ellen mond ez érvnek továbbá a nőknek természete, mely első sorban a család számára van teremtve, és a politikai küzdelmekbe és munkákba való tömeges bevonás által elidegenülne saját hivatásától.

Bizonyára elgyöngülének így a nagy női erények, a finom érzés és szeretetreméltóság, — és a nők mégsem tudnak meggyerüni a külelet munkáikhoz és nyilvános küzdelmeikhez szükséges képességet.

Ellene mond annak az államnak ugynevezhető férfias természetét, mely a férfi jellem és szellem erejét soha és semmiképen nem nélkülözheti, és a női érzékenység és gyöngeség bevonása által saját erejét nem gyöngíteti. Vegre bizonyos az is, hogy a politikai

pártküzdelmek, még sokkal szenvedélyesebbek volnának, ha nem a férfi értelem vezetné és tartaná azokat korlátok között.

(Folyt. köv.)

**HELYI HIREK.**  
Füts!

Mindazon népszerű jelszavak közt, melyek a levegőben loognak, kétségtelenül ez a rövidke fölisköltása a fázékony emberiségnek manapság a legnépszerűbb.

Még csak pár hét előtt is káromkodtak a fényes új teii kabátok tulajdonosai, hogy lám kész a gunya s nem akar hideg lenni. Ma már ezeket a boldog halandókat utólérte a rohanó idő. Prémes dőkák, zsinóros bekecsék tűneznek föl mind sürűbben az utcákon.

Az a kéjelmetlen, fázós idő ez, amikor a természet kezdi begubózni magát téli köntösebe. A meleg eililánása mindenkit megborzongat.

Szél fu, oly veszett, hideg szél, hogy az embernek minden egyes porcikája megreszket belé.

Nyár melegehez szokott testünket, kellemesen megszongítja valami jól eső érzés, ha hogy egy fűtött szobába vetődünk.

A tűzmadók szektája veszedelmes módon szaporodik. Oltáraitak egy-egy porcellán, vagy öntöttvas kápolnában állítják föl, ahol bikkik vagy koksik áldozati tűznek apró lángocskái zengik, zizegik a tűz szellemének soha nem muló dicsőségét.

A legtöbb ember öntudatlanul élvezi a tűz jótéteményét.

Még akinek módjában volna is, nem tudja ezt a kellemest művészi alakban értékesíteni.

Egy zárt vasoszlop a szoba szögletében egyenrangon áll izlés dolgában azokkal a meleg vizes csövekkel, melyek az ócska vasuti kupékban vannak végig fektetve s nincs egyéb czéljuk, mint hogy melegítsenek. Kevesse ki-lömbök azoknál a parázsos fazekaknál, melyekre a piaci koták kácsolnak.

A tűznek ez az izletelen értékesítése tiszteletlenség a tűz iránt.

Milyen egészen más egy kandalló.

A tűznek bizonyos szabadság adatai, a nyílt tűzhegyekhez hasonlón.

Logobásának merész feltörkésését nem korlátozza kormos bádoglemez.

A hívós alkonyat költészete eg a patogó, elnagyolt fahasabok.

Egy hintaszék a kandalló előtt. A szobában semmi gyertya fény. A megkezdett olvasmány kihúli a lecsúgóló kezéből. A szivar tűzszemere ráno a szürkés hamu, mint valami mérsékli hályog. A kandalló már elhobogta dicsőmüszáját, egy csomó zsaratnok izzik tűzhelyén. Főlötte a roccoco ingaorak tartó alabastrom pázstornó alakja fautasztikus nagyságban megelevenül. Bólingat, integét. Oly formán lobozza az óra ingáját, mintha pázstornóra hívogatna. Habeste egészen rózsás lesz a parázs fenyétől. S ez a rózsaszín lassan elömlök az egész szobán, a butorok bören, a kopasz falakon, a sötétség, mint valami deuever a szögletékek kapaszkodik karmaival. Rózsás lesz a levegő s lassankint kezdi az ember rózsaszínben látni az egész világot.

Nyílt szív, nyílt tiz.

Tiszteit gyerekek, füts!

**A „DEBRECENI” TÁRCZAJA**

**Röpirat 1861-ből.**

(1847 vagy 1848? Tájékozásul. Több képviselő Debrecen. Nyomtatott a város könyvtárában. 1861.) (Folytatás.)

Az országgyűlés küszöbén állunk, Midőn a képviselők megérkezni és a gyűlékezési pontot szolgáit Tigris-teremben folyt értesülések után egymás nezeivel megismerkedni kezdetek, mindenki észrevehette, hogy az ország törvényhozási önállását illetőleg véleménykülönbség nélkül az egész képviselőház visszautasít minden eszmét, mely a birodalmi tanácsba magyar képviselőket vezetne, s tiltakozik a birodalmi kormányval szemközt minden beolvastási kísérlet ellen; de az 1848-diki alkotmányos biztosítékok iránt nincs meg mindenki- ben ama hü ragaszkodás, mint a választásokon mondott beszédek után követelni s várni lehetett. Némelyek már bizonyos kedvtelenséggel, s a törvényhozási bölcsesség negelyzésével nem minden czelzat nélkül, fessegették az 1848-iki törvények hézagait. Igaz, hogy az ily b o g a r a k azonnal behúzták csapjaikat, mihelyt valaki azon kötelességre emlékeztett, melyet a választókkal szemközt mindenki vállalt, midőn a jogilag teljes épségben levő 1848-diki alkotmányos biztosítékok helyreállítását jelölték ki az országgyűlés föladataul, mielőtt ez a törvényhozás terén saukészes javítások fölötti tanácskozásba bocsátkozhaték. Azonban az említett jelenséget lehetetlen volt jegyzékbe nem venni.

Beköszöntött most a legelső kérdés: miképp tartsa magát az országgyűlés a kormány abbli cselekvésével szemközt, mely színt az országgyűlést az 1848 diki törvények világos és eltagadhatlan megsértésével Budára hívatta egybe? A képviselőház az országgyűlés megvártása végett a törvényellenesen kijelölt várfalai közé vinni teljes lehetetlennek látzott; s azért azok, kik a nemzet ellenállási erejének lassankinti szétlőrésére, népszerűségök egész befolyásával a kormány támogatására vállal-

koztak, elkövezték a második csint az 1848-iki törvények ellen. Kieszközölték, hogy az országgyűlés Budán megnyitván, a képviselőház ülésait azután Pesten tarthassa. Minő engedelmény! Aztán a megnyitási ünnepély csak pusztá formaszag! Ki merné magára vállalni azon roppant felelősséget, hogy egy lényegtelen formakérdésnek élere állításával kockáztassa annak lehetőségét, miszerint a képviselőház törvényes gyűlékezést alakjában megtéhesse az első, valószínűleg egyetlen föl szólalást? Mily szomorú következzésekkel bírhatna ez, ha a képviselőház tagjai ünnepélyes megnyitást nélkül, vagy az azoni megjelenés egyenes vizsautasításával alakulván gyűléssé, ezt mint conventiculumot a hatalom talán, erőszakkal s fegyverrel fogná szétlőzni? Deak emberei ily kockázattal ellen nyilatkoztak, minden erejüket annak bebizonyítására fordítván, hogy ha a megnyitás helyének kérdését nem fogja a ház lényegesen tekinteni, akkor a Budára való átmenetel kevésbé leend törvényszegés. Teleki határozottan ellene volt az átmenetelnek és a törvény iránti hüség csorbúását látta abban, ha a Pesten tartandó országgyűlésre küldött képviselők ülésüket Budán kezdenék. De hiszen ezen megnyitási ünnepélynek a képviselőház naplójában nyoma sem leend! Azt mellékesnek tekintették, hogy nyoma lesz a történetben, s nem akartak meggondolni, hogy a tények kérelhetlen logikája nem az által büntet a tevédsékekért és hibákért, hogy ezeket j e g y z é k b e v e z e t t e t t i, h a n e m az által, hogy a megtörtént dolgot meg nem történté tenni lehetetlen, s egy megtörtént politikai tevédsédek balkövetkezéséi soha sem maradnak el.

Ezen legelső kérdésnél már eljettél adott azon elem — szükségtelen egyéneket nevezni, — mely minden nehéz kérdésnél az által igyekezik menekülni a bajtól, hogy közvetített sürgöt; mi pedig a nagy elvkérdések fölötti küzdelmek terén rosszabb szokott lenni magánál a legmakacsabb ellenségé, mert a legnehezebb pillanatban kész egy közvetítő eszméért cserben hagyni. Indítványoztatott, hogy

sorshuzás után harmincz képviselő küldessék a megnyitási ünnepélyre; mintha különbséget tenne jogilag a törvény szempontjából, valyon egy testület tömegesen hajt vegre valamely cselekvényt, vagy megbízottait által. Teleki kissé lanyhan vette a dolgot és végre megengedett, hogy az átmenetel kérdése egyelőre nyílt kérdés maradjon s általános értekezlet tartassék.

Az értekezlet hangulata az átmeneteire nézve épen nem volt kedvező, s a nagy többség hajlandó volt kimondani, hogy az átmenetel a törvénynek megsértése. De ak a g y h é v e l b e s z e l t az opportunitás szempontjából, s kijelenté, hogy ő később magára vállalni a felelősséget azért, hogy Budára átmeny, mint azért, hogy ha az átmenetel megtagadása miatt az országgyűlés megtartása lehetetlenné válnék; kijelenté, hogy ha a senki sem fogja is az ünnepélyen megjelenni, ő megjeleneud. A vesszőparipa az volt, hogy na a nemzet által egyenesen Pestre küldött képviselők a törvényhez ragaszkodni fognak, ez esetben az országgyűlés lehetetlenné valik; de senki sem vette magának a fáradságot, hogy ezen ijesztő tetteit be is bizonyítsa!

Fel lön állíva s pedig a legveszélyesebb alakban az alternatívák politikájára. Mondatott, hogy ha arról volna szó, hogy Pesten legyen az országgyűlés, vagy Budán, a felelet nem rehetne egyéb, mint: Pesten; de ha úgy állítatik fel, hogy valyon Budán e vagy sehöl, ez esetben meg is csak at kell Budára menni. Azon egymást ijesztgetési taktika győzött, melylyel a beket kívánók a törvény megsértését fedezni tudták, midőn a meg össe nem ült országgyűlés eredménytelen felosztásáérti felelősségre untalan hivatkoztak.

E győzelem annak bizonyoságául szolgál, miszerint a képviselők egy része, épen nem igyekezett tisztába jönni arra nevez, hogy a becsi kormány nem Magyarország érdekében nem önként s nem jó szándékból engedte az országgyűlés egybehívását, hanem egybehívatta azért, mert szorult helyzetében, hatalmának s erejének napenkénti folytonos súlyyedése mellett már csak a magyar országgyű-

lés jégrevitelével — mit simább diplomatiái nyelven magyarországi kibékülésnek szoktak nevezni — segíthet elmergesült korállapotán, következésképp a legnyugodt egygyűlés és bátorság azt gondolni, hogy a becsi kormány könnyelműen elszólalván az országgyűlést, ismét mindent kockázza tegyen a helyett, hogy egyes vereségekkel, sőt némi megalaztatással sem törődvé, időt engedjen azoknak, kik — bár mi öknál fogva, az mind egy — lassanként végrehajtani vélik a nagy munkát, mi nem egyéb, mint az országgyűlés tervezett egyszerű fellépésének és nyilatkozványának az ily módoni szétosztásnak s a passiv resistencia folytatásának is meggátálásával a nemzetet, ügyesen kigondolt és keresztült vitt manueverekkel először megfosztani önbizalmának erejétől s a független megállhatas gondolatától s vegre meghunyászkodásra kényszeríteni; mely czel elérésére nem lehet képzelm az alternatívák politikájának alkalmasabb politikát. Ezen ösvényen igen kenyelmesen el lehet jutni talán október 20-hoz is; mert ha opportunitás szempontból akkép lehet felállítani a kérdést, hogy: Pest vagy Buda, Buda vagy semmi, — miért nem lehetne ezt folytatni, s azt mondani: 1848 vagy 1847, 1847 vagy semmi? es tovább menve a viszonyok egy lehető új phrásisában ekkép: 1847 vagy október 20, október 20, vagy semmi? Es opportunitás vesszőparipáján lovagló hazafi, miért ne nyújtaná kezét október 20-ka után, azzal fenyegetnének, hogy vagy ezt kapja, vagy semmit?! — kezdetnek mindenesetre rossz trefa volt ez a bundai bucsujárás, mert a mellett, hogy törvényt sértett, egyuttal a czélszerűség szempontját az alkotmányos biztosítékok fölé állította s ezen politika, rajdalom az 1861-ki országgyűlés följelvonásával lett. — Vagy lesz-e a ki ezt aletsége vonja, ha tovább megy s végig tekint azok fölött, kik a képviselőházban ezutau történtek?

(Folyt. köv.)

debr. fö...  
b a t o r...  
vedésb...  
rende...  
Az elők...  
tanczvi...  
n inden...  
elvezete...  
dok talá...  
den izéb...  
telenség...  
jegyek A...  
üzletben...  
a pénzta...  
meghívó...  
tartanak...  
ségébe...  
kiszolga...  
ősi bal...  
alkalma...  
összegyű...  
ségi k...  
ségi p...  
tanczvi...  
\* la...  
hajdunán...  
viselő 80...  
Egyiket...  
főiskoláb...  
kekke, a...  
nási ev. r...  
pítő leve...  
püpek ur...  
létől egy...  
H.-Naná...  
ki a kösz...  
tagjai, kik...  
Liszka Na...  
tanár, Tó...  
leti főjeg...  
Tóth Sám...  
nyaiert ad...  
a tisztán...  
helyezett...  
bugzó prot...  
tett a szat...  
vára, hogy...  
kiegészít...  
\* A...  
a véderő-t...  
mában kö...  
budapesti...  
javaslat...  
tezett. A...  
mely komo...  
adja, ma...  
kóla 6-ik...  
mily állás...  
javaslat...  
róla győz...  
derek ifj...  
ifjúság m...  
\* A...  
érdekében...  
rendelet...  
melynek...  
dik évi új...  
roszlány...  
születelt...  
tekintettel...  
eredmény...  
munkálato...  
kötelessé...  
nélkül és...  
elrendelte...  
munkálata...  
ganatosita...  
január 1-j...  
pedig az...  
Az 1889-ik...  
hivandó...  
kimentási...  
terhez föl...  
terjesztend...  
állításra...  
vezetek is...  
puhatlósá...  
vizsgálat...  
közé kö...  
és működ...  
végig te...  
\* Fel...  
dán d. u...  
úr, a kór...  
„Krisna...  
dete, indus...  
\* Ha...  
ter a törv...  
letében...  
az árut...  
ki s így...  
cselekmény...  
pez, közig...  
penzüntel...  
ezentel...  
tendők. A...  
tóságok...  
híre te...  
\* Hí...  
bizottság...  
hely üres...  
törvény...  
tése iránt...  
sági közgy...  
ber 27-en...  
zatával a...  
hó 6 dik...  
1886. XXI...  
tartás...  
Az 1893...  
választó...  
lasztási...  
városháza



